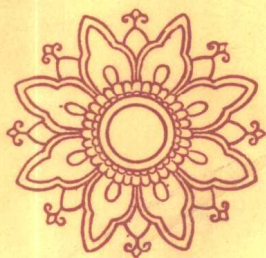

ཨ་ཁྱེ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་

ཨ་ཁྱེ་ལྷ་པོ་

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེ་ཁང་གིས་བསྐྱེད་བཅོམ་།

༡༡། །པ་སྟང་གསར་བསྐྱེགས།

དབ་བ ཞི་བ།

མི་དགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་གིས་པེ་ཅིན་དུ་བསྐྱེན་པའོ།།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལ།

書號 1247(3)246

漢藏新詞匯

第四集

高炳宸、溫存智

朱生蘭等編輯

陳中義校對

民族出版社出版

地址 北京國子監特54號

北京市書刊出版業營業許可證出字第9

中央民族印刷廠印刷

新華書店發行

1957年12月北京第一版

1957年12月北京第一次印刷

90*66×1092*661/50 印張6⁷/₈

印數 1—10 000冊 定價：二角五分

統一書號：M17049·藏9

編輯說明

一、这本集子里的新譯詞全部是从民族出版社自1954—1956年翻譯出版的書籍及1956年以前出版的藏文画報中選摘編輯的。書籍包括會議文件（其中會議文件主要是指中国共产党第八次全国代表大会文件，人民代表大会會議文件中的譯詞因已選入第二、三兩集中，故未包括）、政策法令、文化教育、經濟建設，社会科学等類共30多种；画報包括藏文版的人民画報、人民画報副刊、民族画報三種，共70冊。我們从這些書籍、画冊中總共選收新譯詞近4000条，其中屬於政治經濟方面的还是較多，其次是工业名詞，自然科学方面的較少。

二、這些譯詞我們大致是按以下四个方面選出的。

1. 最新創譯的（以工业方面的較多）。

2. 譯法較前三集中所收者新穎正確，或可以通用的。

3. 汉文一詞多义，藏文譯法在前三集中所收不全，这里可做为補充的。

4. 虽不是新詞，但在現在的文件中常常用得着的（包括一部份成語）。

三、本集詞匯的編排方法与第三集相同，是按汉文注音字母的音序排列的，凡詞的头一个字讀音相同的，又大致按笔順（、一丨ノ）先后排列。汉字尽量采用了簡化字。

四、为了显示詞的构成關係，我們在編排時又将一些派生詞排在基本詞的下面，讀者找到所需要的基本詞之后，最好同時也把派生詞看一看，因为这些派生詞中往往由于結合關係与基本詞的譯法稍有不同或完全不同的。又凡是意义大体相近的詞，我們又分別注上“參見××条”字样，以供參閱。

五、汉文的一个詞往往包含着几种不同的意义，因之藏文上也有好几种不同的譯法，有的还有時限和語气的变化与他動自動的分別。有些詞因为出处不同，譯法也不一样，所以讀者在运用時，必須看具体情况灵活处理，參酌采用，不可生搬硬套或拘泥于一个譯法，以免造成詞不達义，或張冠李戴的情况。为了避免这种可能，本書的各詞后面都注有出处（書目附后），可供讀者查考。括号內的號碼是書的

代号，其后的數碼是該書的頁數。如：(176) 11即表示這詞是摘自中國共產黨章程一書第11頁中的。括号中的漢字是畫報的簡稱，括号后面的數碼代表該畫報出版的年月。(人)代表人民畫報，(副)代表人民畫報副刊，(民)代表民族畫報；如(人) 56—12即表示該詞出自人民畫報1956年12月号。

六、第四集的選詞範圍較一、二、三集廣泛，詞的內容也比較複雜。這些新詞雖沒經過許多人的共同研究和審定，不如前三集的那樣可靠。但從這些詞的出現次數及出版書籍的質量方面看，我們認為絕大部分譯法是比較正確的。也有一些詞的譯法還不夠確切，不過在目前尚未找到有比它們更好的譯法時，我們也姑且把它們保存下來，供大家參考，留待將來再事修訂和補充。同時我們還希望讀者在具體運用這些譯詞的過程中，繼續研究，進行創譯或改譯，使它們進一步趨于精確。

七、希望讀者對本集的選詞、編排等方面多多提供意見、幫助我們改進。

茲錄本集所選各詞出處的書目及其書號如下：

(019) 中国共产党簡史。

(033) 中华人民共和国、印度共和国關於中国西藏地方和印度之間的通商和交通协定文献。

(035) 团結全国青年在建設祖国的偉大行列中奋勇前进。

(037) 中国革命与中国共产党。

(040) 日月星。

(044) 論人民民主专政。

(054) 民族政策文件汇编。

(060) 青年团的基本知識。

(066) 初級政治常識。

(067) 中华人民共和国国务院關於西藏工作的几項决定。

(070) 毛泽东：關於领导方法的若干問題。

(071) 毛泽东：反对自由主义。

(072) 毛泽东：關心群众生活，注意工作方法。

(076) 新中国五年来政治法律工作的成就。

(077) 社会科学基本知識講座(第三冊)。

(084) 社会科学基本知識講座(第二冊)。

(087) 毛泽东：改造我們的学习。

(109) 毛泽东：在延安文艺座談会上的講話。

(110) 新中国五年来文化教育的成就。

(111) 为人民服务。

(115) 社会科学基本知識講座(第四冊)。

(116) 政治常識讀本(上册)。

(125) 为全部实现我国第一个五年計劃而奋斗。

(152) 中国共产党全国代表會議文件。

(154) 政治常識讀本(下冊)。

(155) 中国共产党的三十年。

(156) 无产阶级专政的历史經驗。

(162) 社会科学基本知識講座(第一冊)。

(163) 民族政策的偉大胜利。

(168) 陆定一：百花齐放，百家爭鳴。

(176) 中国共产党党章；邓小平：关于修改党的章程的報告。

(177) 刘少奇：中国共产党中央委员会向第八次全国代表大会的政治報告。

(178) 中国共产党第八次全国代表大会

關於发展国民經济的第二个五年計劃。(1958—1962)的建議；周恩来：關於发展国民經济的第二个五年計劃的建議報告。

(179) 毛泽东：中国共产党第八次全国代表大会開幕詞。

(180) 烏兰夫：党胜利地解决了国内民族問題。

(186) 中国共产党第八次全国代表大会關於政治報告的決議。

(人) 人民画報 (1953—1956)

(副) 人民画報副刊 (1953—1954)

(民) 民族画報 (1955—1956)

1957年12月

༡༡། །བསྐྱེག་ལུགས་གསལ་བཀྲོལ།

དང་པོ། དེབ་འདིའི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་གསར་
 བསྐྱེད་ཐ་སྟེན་མཐའ་དག་ནི་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་...
 ༡༩༥༠ ལོ་ནས་ ༡༩༥༦ བར་ལོ་ངོ་གསུམ་རིང་དཔར་དུ་...
 བསྐྱེད་པའི་ཕོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་དང་བརྟན་པར་ལས་བདུས་...
 ཉི་བཅུགས་པ་ག་སྟག་ཡིན། དཔེ་ཆའི་གསུམ་གྱོས་ཚོགས་
 ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་། (དེ་ཡང་གཙོ་པོར་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲག་
 ཏང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འཕུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བརྒྱད་...
 པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཡིན། མི་དམངས་འཕུས་མིའི་ཚོགས་
 ཆེན་གྱི་ཡིག་ཆ་ནང་གི་ཐ་སྟེན་གསར་པ་རྣམས་དེབ་གཉིས་...
 པ་དང་གསུམ་པའི་ནང་དུ་བསྐྱེས་ཟིན་པས་འདིའི་ནང་དུ་...
 འཁོད་མེད།) སྤྱི་ཇུས་བཅའ་ཁྲིམས། རིག་གཞུང་
 སློབ་གསོ། དཔལ་འབྱོར་འཛུགས་སྐྱེད། སྤྱི་ཚོགས་
 ཆེན་རིག་བཅས་སྡེ་ཁག་ལྔ་ལས་དེབ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སུམ་...

ཅུ་རྒྱལ་ཅམ་དང་། བརྟན་པར་གྱི་གས་སུ་པོད་ཡིག་གི་
 མི་དམངས་བརྟན་པར་དང་། མི་དམངས་བརྟན་པར་གྱི་
 ཟུར་སྒྲོན། མི་རིགས་བརྟན་པར་བཅས་ཁག་གསུམ་དེ་བ་
 བྱངས་བདུན་ཅུ་ཅམ་གཏོགས་ཡོད། དེ་བ་དེ་བ་དང་བརྟན་
 པར་དེ་དག་གི་ནང་ནས་གསར་བསྐྱར་མིང་ཆོག་བཞི་སྟེང་...
 ཅམ་བདུས་པའི་ཁོངས་སུ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་སྟོན་...
 གྱི་ཐ་རྒྱུད་ཅུང་ཞིག་མང་ལ། བཟོ་ལས་སྟོན་ཅུང་ཟད་ཅུང་
 ཞིང་། དང་བྱུང་ཆན་རིག་སྟོན་ནི་རྒྱལ་པར་ཅུང་བ་ཡིན།

གཉིས་པ། གསར་བསྐྱར་ཐ་རྒྱུད་འདི་ནམས་

ག་གས་གསལ་ནམ་པ་བཞི་འོ་སྟོན་པུས་པ་ཡིན།

༡ གསར་དུ་བསྐྱར་པའི་བཟོ་ལས་སྟོན་གྱི་མིང་ཆོག

༢ དེ་བ་སྟོན་མ་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པའི་བསྐྱར་...

ལུགས་གསར་པ་དེ་སྐར་ལས་ཅུང་ཟད་ཡང་དག་པའམ་གོ་...

སྐ་བ་དང་འདམ་ང་ཆོག་པའི་རིགས།

༣ དེ་བ་སྟོན་མ་གསུམ་དུ་བདུས་ཡོད་དུང་། མིང་

གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་སྟོན་པའི་ཐ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁ་སྟོན་དུང་བ།

ཐ་སྐྱོད་གསར་པ་མིན་ན་ཡང་དེང་སྐབས་ཀྱི་
ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་རྒྱན་མར་མཁོ་སྟོན་ཆེ་བའི་མིང་ཆོག་སྟོན།
(གཏམ་དཔེ་ཁ་ཤས་ཀྱང་ནང་དུ་འདུས་)

གསུམ་པ། དེབ་འདིའི་མིང་ཆོག་གི་ཁོ་རིམ་སྒྲིག་
ལུགས་ནི་དེབ་གསུམ་པ་དང་འདྲ་བར་རྒྱ་ཡིག་གི་དབུངས་...
གསལ་བདེ་རྟགས་ཀྱི་ཁོ་རིམ་ལྟར་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ལ།
ཡིག་འབྲུ་དང་པོའི་སྒྲ་གདངས་གཅིག་པ་ཡིན་རིགས་...
ག་ཤས་གསལ་རིམ་འི་སྒྲ་ལྷིང་བུས་ནས་「, — | / 」
བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ཅིང་། རྒྱ་ཡིག་ཆང་མ་ཟོར་ཡང་བུས་
བའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་དང་སྟུང་པ་ཡིན།

བཞི་པ། མིང་གི་གྲུབ་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྗེས་
གྲུབ་ཀྱི་མིང་དུ་མ་ཞིག་འདོད་ཀྱལ་གྱི་མིང་རྣམས་ཀྱི་ཞོར་...
དུ་བཀོད་ཡོད་པས་གཟིགས་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་ཀྱལ་...
གྱི་མིང་འཛོལ་བའི་སྐབས་སུ་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་རྣམས་ཀྱང་...
ཆབས་ཅིག་གཟིགས་ན། མིང་ཆོག་སྒྲ་ལྷིང་གི་དོན་འདྲ་
མིན་ཐམས་ཅད་ངེས་པའི་ཞོ་བསྟེན་ཡོང་རྒྱུ་དང་། དེ་

བཞིན་དུ་གོ་དོན་པལ་ཆེར་འདྲ་བའི་མིང་རྣམས་ལ་.....

“参看××” ཞེས་བཀོད་ཡོད་པས་བརྟག་དཔྱད་མཛོད།

ལྟ་བུ། དེ་བའི་འདི་ནང་གི་མིང་བརྟ་རེ་རེ་འཕྲོ་
ན་དེ་དག་གང་ནས་བལྟས་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་མཚོན་གྱིད་...
ཀྱི་ཨང་རྟགས་དང་སོག་གངས་གསལ་པོར་བཀོད་པའི་...
དགོས་པ་ནི། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྟེན་གཅིག་གིས་དོན་དུ་མར་
འཇུག་པ་དང་། དོན་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་པོད་སྐད་དུ་
བསྐྱར་དུས་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཡོད་པར་མ་
ཐད། བསྐྱར་གཞི་གཅིག་ལའང་དུས་གསུམ་དང་བདག་
གཞན་གྱི་ཕྱིད་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་མང་བས། ཆོག་དོན་གོང་
འོག་ལ་ལེགས་པར་མ་བརྟག་ན་འདིར་འཁོད་བསྐྱར་ལུགས་
དེ་དག་གི་གོ་བ་ལེན་ལུགས་དང་། གློ་ཅིའི་གཏད་ས་གང་
ཡིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། ཆོག་ཆ་ཆང་དང་གོ་བ་ལ་ཞིབ་མཆན་
བཀོད་ན་དཔེ་རྫོང་ཆེ་བར་དོགས་ནས་ཐ་སྟེན་དེ་དག་གི་...
འབྱུང་ཁུངས་མཚོན་གྱིད་ཀྱི་ཨང་རྟགས་ཅམ་བཀོད་པ་ཡིན།

དེ་ལང་ཨང་རྟགས་ཀྱི་མཚོན་གྱི་ནི། ར་ལྷུ་མ་

ཅན་ནང་གི་ཨང་རྟགས་དེ་དབེ་ཆའི་མིང་དང་། དེའི་
 མཇུག་གི་ཨང་རྟགས་ནི་ཤོག་ཁྱའི་ཨང་གངས་མཚོན་པ་……
 ཡིན། དབེར་ན་ (176) 11 ལྷ་བྱ་བྱང་ན་ཐ་རྟུང་དེ་བྱང་
 སོ་བྱང་ཁན་དང་གི་རྒྱུགས་ཡིག་གི་ཤོག་ངོས་ ༡ ནས་བཤུས་
 པའི་རྟགས་ཡིན། ཡང་ར་རྒྱུས་ཅན་ནང་གི་བྱ་ཡིག་ནི་
 བརྟན་པར་གྱི་མིང་དང་། དེའི་མཇུག་གི་ཨང་རྟགས་ནི་
 བརྟན་པར་དེའི་པར་བརྟན་བྱས་པའི་ཡོ་རྒྱ་མཚོན་པ་ཡིན།
 དབེར་ན་ (༡) ལྷ་བྱ་བྱང་ན་མི་དམངས་བརྟན་པར་གྱི་
 མཚོན་རྟགས་དང་། (ཀ) ནི་མི་དམངས་བརྟན་པར་བྱུར་
 བསྐྱར་གྱི་མཚོན་རྟགས་དང་། (ཁ) ནི་མི་རིགས་བརྟན་པར་
 གྱི་མཚོན་རྟགས་བཅས་ཡིན། ཡང་(༡) 56—12 ལྷ་
 བྱ་བྱང་ན་ཐ་རྟུང་དེ་ ༡༩༥༥ ལོའི་རྒྱ་ ༡ པའི་དེབ་དེའི་
 མི་དམངས་བརྟན་པར་ནང་ནས་བཤུས་པའི་རྟགས་ཡིན།
 དུག་པ། དེབ་བཞི་པ་འདིའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་
 ཐ་རྟུང་ནི་དེབ་རྩོན་མ་གསུམ་ལས་ཁྲུབ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་གངས་……
 ཡང་མང་བ་ཡོད། ཐ་རྟུང་གསར་པ་དེ་དག་མི་མང་

མོའི་བརྟག་དཔུང་དང་ལྷ་དག་ཡུང་མེད་མོད། ཡང་ཡང་
 བརྟག་སྐྱོད་ཤུག་གངས་མང་བ་དང་བསྐྱ་སའི་དཔེ་ཆ་རྣམས་
 ཅུང་ཞིག་ལེགས་གྲས་ཡིན་པ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན་བསྐྱར་
 ལུགས་ཀྱང་ཅུང་ཞིག་ལེགས་པ་ཡིན་དཔང་བཤང་བ་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་ཐ་སྟད་རེ་འགའི་སྐྱར་ལུགས་མི་ལེགས་པའང་
 ཡོད་འདུག རེ་ཞིག་དེ་ལས་དག་པའི་འགྱུར་ལུགས་མ་ཡུང་
 བའི་སྐབས་འདིར་གནས་སྐབས་སོར་བཞག་ཤུག་དེ་སྤར་
 ཡང་ལྷ་དག་དང་ཁ་སྐྱོན་ཤེད་ཅིས་ཡིན་པས་གཟིགས་མཁན་
 རྣམས་ནས་ཀྱང་ཐ་སྟད་གསར་བ་འདི་རིགས་པེད་སྐྱོད་ཤེད་
 སྐབས་མུ་འཕུད་དུ་བརྟག་དཔུང་དང་ལྷ་དག་ནན་དན་མཛད་
 དེ་སྤར་བྱིན་སྤར་ལས་ཇི་བཟང་ཡོད་པའི་ཤུགས་ཁུར་ཡོད་
 བ་དང་། དེའང་འདིའི་མིང་ཚིག་ལ་འགྲིག་མིན་དང་བརྒྱུག་
 ཚུལ་ཐད་སྐྱོན་ཆ་ཅི་མཆིས་དགོངས་འཆར་ཡོད་པ་ལྟ།

དེའང་འདིའི་ཐ་སྟད་རྣམས་བདུས་སའི་མ་ཡིག་དཔེ་
 ཆའི་དཀར་ཆག་དང་ཨང་རྟགས་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

(019) ཀྱང་གོ་གྱང་ཁན་དང་གི་ཡོ་རྒྱས་མདོར་

བསྐྱུམས།

(033) གྲུང་ཏྲ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀླུལ་ཁབ་དང་
 ཉིན་དུ་སྤྱི་མཐུན་ཀླུལ་ཁབ་གཉིས་ནས་གྲུང་གོ་འི་བོད་ས་.....
 བཞས་དང་ཉིན་དུ་འི་བཞ་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་དང་འབྲིས་འགྲུལ་..
 རྒྱུ་གྱི་ཕྱོས་ཚད་ཡིག་ཆ།

(035) མིས་ཀླུལ་འཛུགས་བསྐྱུན་ལས་རིགས་ཆེན་..
 བོ་འི་ནང་དུ་ཀླུལ་ཡོངས་ན་གཞོན་ནུ་མས་ཆིག་སྒྲིལ་གྱིས་.....
 དཔའ་རྩལ་དང་ལྷན་བར་སྦྲོན་དུ་འབྲོ་བར་གྱིས་གིག།

(037) གྲུང་གོ་འི་གསར་བརྗེ་དང་གྲུང་གོ་གྲུང་.....
 ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་།

(040) ཉི་མེ་སྐར་གསུམ།

(044) མི་དམངས་དམངས་གཙོ་སྤྱི་དབང་གཅིག་
 ཚོད་ཀྱི་གཏམ།

(054) མི་རིགས་སྤྱི་དུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་.....
 བརྒྱགས།

(060) ན་གཞོན་ཚོགས་པའི་ཤེས་བྱའི་གནད་བསྐྱུམས།

(066) ལྷན་མཁོ་འི་ཆབ་སྤྱོད་ཤེས་བྱ་གནད་བསྐྱུས།

(067) གྲང་ཏུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀླུ་ཁབ་ཀྱི་

ཀླུ་ལ་སྤྱོད་སྤྱི་བྱུང་ཁང་གིས་བཞོད་པའི་ཐོད་ས་གནས་ཀྱི་

ལས་དོན་སྐོར་གྱི་ཆོད་དོན་འགའ་ཞིག

(070) འགོ་བྱིད་བྱེད་ཐབས་སྐོར་གྱི་གནད་དོན་

འགའ་ཞིག

(071) རང་མས་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྭ་ལྷིས་ཤིག

(072) དམངས་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བར་དོ་འཁྱར་དང་

ལས་དོན་བྱེད་ཐབས་ལ་ཡིད་འཇོག་བྱ་དགོས།

(076) གྲང་གོ་གསར་པའི་ལོ་ལྔའི་ཆབ་སྤྱོད་དང་

བཅའ་ཁྲིམས་སྐོར་གྱི་གྲུབ་འབྲས།

(077) སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ། དེབ་

གསུམ་པ།

(084) སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ། དེབ་

གཉིས་པ།

(087) རང་རེའི་སློབ་སྦྱོང་ལུགས་བཅོས་བྱེད་